

Notă Informativă

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de operare și funcționare a Programului de acordare a ajutorului financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice (Programul de Vouchere pentru Electrocasnice)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Hotărâre de Guvern a fost elaborat de către Ministerul Energiei cu suportul Centrului Național pentru Energie Durabilă.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

În contextul evoluțiilor internaționale de creștere semnificativă a prețurilor la resursele energetice, Republica Moldova s-a confruntat cu o criză în sectorul energetic, care a subliniat necesitatea stringentă de a întreprinde mai multe acțiuni pentru îmbunătățirea securității energetice a Republicii a Moldovei.

Diversificarea surselor de energie, creșterea ponderii energiei din surse regenerabile, dar și implementarea unor măsuri de eficiență energetică reprezintă mix-ul de politici necesar pentru sporirea securității energetice a țării.

Pe parcursul anului 2023, Guvernul și-a orientat eforturile către diversificarea aprovizionării cu gaze și energie electrică care să permită crearea unei piețe energetice transparente și funcționale. La fel, pe parcursul anului s-a reușit creșterea semnificativă a producției de energie din surse regenerabile.

Prezenta Hotărâre de Guvern are drept scop implementarea măsurilor de eficiență energetică. Pe lângă sporirea securității economice, reducerea consumului de energie, în speță de energie electrică, reprezintă un instrument de reducere a sărăciei energetice, prin micșorarea cheltuielilor populației aferente facturilor la energia electrică.

Proiectul de hotărâre de Guvern este elaborat în vederea executării prevederilor art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în care este prevăzut că una din măsurile destinate consumatorului vulnerabil este acordarea unui ajutor financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice sub formă de sprijin financiar unic pentru acoperirea unei părți din costul de înlocuire, în cadrul unei locuințe, a echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic, conform programului de acordare a ajutorului financiar pentru înlocuirea aparatelor electrocasnice.

Finalitatea urmărită prin Programul de Vouchere pentru Electrocasnice este de a eficientiza consumul de energie electrică (reducerea facturilor la energia electrică), prin stimularea și creșterea accesibilității consumatorilor vulnerabili la echipamentele electrocasnice, electrice sau electronice ce au un consum mai redus de energie în comparație cu cele deținute de consumatorii respectivi.

Programul constă în oferirea unor vouchere consumatorilor vulnerabili (suport financiar) ce acoperă o parte din prețul de achiziție a echipamentelor electrocasnice, electrice sau electronice mai eficiente din punct de vedere energetic.

Se estimează că aproximativ 148 de mii de familii vulnerabile din punct de vedere energetic (14 mii în primul an de implementare, 68 mii - al doilea an și 66 al treilea an) vor reduce facturile la energie datorită programului de vouchere destinat gospodăriilor casnice prin înlocuirea echipamentelor electrocasnice, electrice sau electronice uzate cu altele noi.

Cu suportul PNUD Moldova, în calitate de implementator a proiectului „*Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova*” finanțat de Uniunea Europeană, a fost implementat un Program Pilot de acordarea a Voucherelor pentru Electrocasnice.

Similar Programului pilot și în vederea utilizării eficiente a resurselor publice, beneficiarii Programului de Vouchere pentru Electrocasnice se vor extrage din Sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” (în continuare - SIVE) conform unor criterii de eligibilitate avizate de Comitetul de finanțare și risc al IP CNED (în continuare - CFR) și aprobate de Consiliul IP CNED, care se vor axa cel puțin pe unul sau mai multe criterii din cele menționate mai jos:

- a) gradul de vulnerabilitate energetică;
- b) consumul de energie electrică;
- c) situația familială (structura familiei);
- d) locul de trai.

Acesta va permite alocare printr-un proces simplu și țintit a Voucherelor către categoriile de persoane social-vulnerabile.

Gospodăriile casnice care s-au înregistrat în sistemul informațional „Vulnerabilitate energetică” pentru a solicita compensații la energie, au avut posibilitatea de a alege opțiunea de a beneficia de vouchere pentru schimbarea unor echipamentele electrocasnice, electrice sau electronice uzate cu unele mai eficiente energetic.

Din numărul total de 778 801 de gospodării casnice care au depus cerere pentru a beneficia de compensații în anul 2023, 445 982 de gospodării casnice au optat pentru necesitatea de

a beneficia de vouchere în vederea reducerii consumului de energie.

Aceste cifre denotă un interes sporit pentru procurarea unui echipament electrocasnic, electric sau electronic mai eficient energetic.

Având posibilitatea de a alege 2 cele mai prioritare echipamente electrocasnice, electrice sau electronice pentru a fi schimbate, numărul voucherelor pentru care au optat gospodăriile casnice pe tipuri de echipamente electrocasnice, electrice sau electronice și gradele de vulnerabilitate energetică este prezentat în tabelul de mai jos.

Tipuri de echipamente electrocasnice, electrice sau electronice pentru a fi schimbate	Repartizarea după categoria de vulnerabilitatea energetică							Total
	Extremă	Foarte ridicată	Ridicată	Medie	Scăzută	Primară	Non-vulnerabili	
Frigider	26 724	64 480	57 749	17 333	9 719	2 411	4 899	183 315
Mașini de spălat rufe	19 471	44 324	43 209	13 928	8 096	2 020	3 879	134 927
Aragaze	10 976	25 706	24 686	7 991	4 538	1 170	2 103	77 170
Surse de iluminat	16 556	42 377	41 207	13 028	7 699	1 988	4 191	127 046
Termostat	4 343	10 065	13 786	7 092	5 220	1 806	1 214	43 526
Numărul de solicitanți unici*	59019	144795	144579	48156	28644	7891	12898	445982

*Suma numărul de vouchere este mai mare decât numărul de solicitanți având în vedere posibilitatea de a alege două categorii de vouchere

Cele mai multe vouchere solicitate revin categoriilor de vulnerabilitate mare (extremă, foarte ridicată și ridicată), ceea ce presupune că Programul de vouchere pentru Electrocasnice va fi destinat în special pentru categoriile de gospodării casnice vulnerabile, fiind atins, în acest sens, obiectivul de reducere a sărăciei energetice.

Este de menționat că un Program similar este implementat cu succes în România¹.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de Hotărâre de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În vederea realizării finalităților urmărite se propune aprobarea proiectului Hotărârii

¹ https://www.afm.ro/rabla_electrocasnice_ghid_finantare.php

Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de operare și funcționare a Programului de acordare a ajutorului financiar pentru eficientizarea consumului de resurse energetice.

Elementele caracteristice ale *Programul de Vouchere pentru electrocasnice* sunt:

1. *Beneficiarii Programului:*

- Potențialii beneficiari se vor extrage din Sistemul informațional „Vulnerabilitatea energetică” conform criteriilor de eligibilitate stabilite de Comitetul de finanțare și risc al CNED și se vor axa cel puțin pe unul sau mai multe criterii din cele menționate mai jos:
 - gradul de vulnerabilitate energetică;
 - consumul de energie electrică;
 - situația familială (structura familiei);
 - locul de trai.
- Potențialul beneficiar este în drept să valorifice voucherul în următoarele condiții:
 - se obligă să predea, în momentul achiziționării unui echipament electrocasnic, electric sau electronic nou, un echipament electrocasnic, electric sau electronic uzat echivalent care îi aparține, de același tip.
 - achită, din surse financiare proprii, diferența dintre prețul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic nou și mărimea voucherului;
 - este de acord cu condițiile Programului prin semnarea Declarației beneficiarului;

2. *Eligibilitatea echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice și valoarea Voucherelor*

- tipurile de echipamente electrocasnice, electrice sau electronice eligibile, inclusiv nivelul minim la clasei energetice și mărimea voucherelor pe tip de echipament se stabilesc de către IP CNED în conformitate cu procedura stabilită în manualul operațional.
- Finanțarea prin intermediul voucherelor nu poate depăși 70% din prețul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic;
- Mărimea voucherelor poate fi stabilită în funcție de gradul de vulnerabilitate energetică al potențialului beneficiar.

3. *Eligibilitatea comercianților*

- Este eligibil pentru a participa în cadrul Programului de Vouchere pentru Electrocasnice comerciantul care îndeplinește, cumulativ, următoarele criterii de

eligibilitate, la data depunerii dosarului:

- vinde cel puțin un tip de echipament electrocasnic, electric sau electronic compatibil cu condițiile Programului de Vouchere pentru Electrocasnice.
- are cel puțin o subdiviziune în fiecare regiune a țării (nord, centru și sud), fie vinde și/sau livrează echipamente electrocasnice, electrice sau electronice compatibile cu condițiile programului de vouchere la nivel național în conformitate cu Legea nr. 284/2004 privind comerțul electronic;
- în cazul în care comerciantul este distribuitor de echipamente electrice și electronice în conformitate Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, acesta este înregistrat în lista producătorilor de produse supuse reglementărilor de răspundere extinsă a producătorului, deținută de Agenția de Mediu, în conformitate cu articolul 12 alineatul (6) din Legea privind deșeurile nr. 209/2016;
- în cazul în care comerciantul este producător de echipamente electrice și electronice în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 212/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, acesta este înregistrat în Sistemul Informațional Automatizat „Managementul Deșeurilor” în conformitate cu articolul 12 alin. (5) lit. c) din Legea privind deșeurile nr. 209/2016, și prezintă dovada unui sistem individual sau certifică calitatea de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeurii în conformitate cu art. 12 alin. (5) lit. e) din Legea privind deșeurile nr. 209/2016;
- asigură colectarea echipamentelor electrocasnice, electrice sau electronice uzate.
- Comercianților validați li se transmit contractele conform modelelor și procedurii stabilite în Manualul Operațional în vederea semnării acestuia.

4. Mecanismul de implementare și condițiile de finanțare

- Perioada sesiunilor de vouchere se stabilesc de CNED și se publică pe pagina web a CNED și în sistemul informațional „Eco – Voucher.
- Lansarea sesiunilor de vouchere se va realiza în limita sumei disponibile pe sesiunea de vouchere pentru un număr de beneficiari selectați în baza criteriilor avizate de Comitetul de finanțare și risc al IP CNED (în continuare - CFR) și aprobate de Consiliul IP CNED.
- CFR decide asupra sumei alocate pentru finanțarea voucherelor în cadrul unei sesiuni de vouchere.

- Achiziția echipamentului electrocasnic, electric sau electronic se va efectua de către beneficiar cu prezentare către comerciantul partener a buletinului de identitate.
- Comerciantul partener va indica în sistemul informațional „Eco – Voucher” date privind valorificarea voucherelor, și anume:
 - Numărul voucherului valorificat;
 - Numele și prenumele beneficiarului;
 - Numărul de identificare a beneficiarului (IDNP);
 - Numărul de identificare (IDNP) a persoanei împuternicite, după caz;
 - Brandul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic colectat;
 - Numărul și data actului de primire- predare a echipamentului electrocasnic, electric sau electronic uzat colectat;
 - Seria, numărul și data facturii fiscale (non-livrare) întocmită la predarea echipamentului electrocasnic, electric sau electronic pentru reciclare;
 - Tipul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic vândut;
 - Modelul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic vândut;
 - Clasa Energetică a echipamentului electrocasnic, electric sau electronic vândut;
 - Prețul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic vândut;
 - Diferența dintre prețul echipamentului electrocasnic, electric sau electronic vândut și valoarea voucherului.
- Comerciantul partener va încărca în sistemul informațional „Eco – Voucher” varianta scanată a documentelor justificative, și anume:
 - Declarațiile beneficiarilor;
 - Buletinul de identitate a beneficiarului;
 - Buletinul de identitate a persoanei împuternicite, după caz;
 - Actele de primire-predare (beneficiar-comerciant);
 - Bonurile fiscale;
 - Facturile fiscale emise pentru reciclare (comerciant-reciclator);
 - Fotografia echipamentului electrocasnic, electric sau electronic uzat.
- Voucherul este nominal și netransmisibil și nu poate fi utilizat decât de persoana căreia i-a fost emis/acordat.
- În vederea finanțării voucherelor, comerciantul partener transmite cererea de finanțare și informația aferentă voucherelor valorificate. Procedura de transmitere a

cererii, lista și formatul informațiilor și documentelor justificative se stabilește în Manualul Operațional.

- CNED verifică, în termen de 20 zile lucrătoare, cererea de finanțare, datele și documentele justificative.
- Pentru verificarea tuturor documentelor și informațiilor prezentate în cadrul programului, CNED poate solicita completări/ clarificări sau orice document relevant, iar răspunsul trebuie transmis în termen de 10 zile lucrătoare de la data solicitării.
- Transferul mijloacelor financiare aferente voucherelor are loc în termen de 10 zile lucrătoare de la curgerea termenului de analiză a cererii.
- Anual, până la 31 martie a anului următor CNED elaborează și publică pe pagina sa web oficială un raport de implementare a Programului de Vouchere pentru Electrocasnice, care conține cel puțin: numărul de beneficiari divizați în funcție de gradul de vulnerabilitate a acestora, numărul și tipul echipamentelor electrocasnice, electrice și electronice valorificate de beneficiari divizate în funcție de gradul de vulnerabilitate a beneficiarilor, valoarea mijloacelor financiare alocate beneficiarilor, estimarea impactului Programului de Vouchere pentru Electrocasnice asupra realizării obiectivelor de eficiență energetică.

5. Fundamentarea economico-financiară

Sursele de finanțare ale Programul de Vouchere pentru Electrocasnice sunt:

- a) bugetul de stat prin intermediul fondului de reducere a vulnerabilității energetice;
- b) granturi, donații sau alte surse de asistență externă;
- c) alte surse ce nu contravin legislației.

Conform estimărilor, finanțarea a cca.60% din voucherele solicitate de către persoanele din categoria de vulnerabilitate energetică extremă, foarte ridicată și ridicată poate fi asigurată în 3 ani de implementare, cu distribuția mijloacelor financiare pe ani după cum urmează: în 1 an - 54.4 mil. lei, în al 2-lea - 222.6 mil. lei an, în al 3-lea an – 151.8 mil. lei. Mijloacele financiare pentru anii 2025-2026 urmează a fi bugetate în cadrul exercițiului de elaborare a cadrului bugetar pe termen mediu (2025-2027), iar mijloacele financiare pentru anul 2024 (54.4 mil. lei) vor fi finanțate după cum urmează: (1) 40.2 din Fondul de reducere a vulnerabilității energetice și (2) 14.2 mil. lei colectări din contribuția beneficiarilor din programul pilot EcoVoucher implementat de către UNDP Moldova.

Merită de menționat faptul că în baza prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 612/2023 privind mărimea și modul de percepere a contribuțiilor de la beneficiarii programelor de

eficientizare a consumului de resurse energetice, până la moment au fost colectate **9.8 mil. lei**, din totalul de cca. 14.2 mil. lei planificate a fi colectate până la sfârșitul Programului pilot implementat suportul PNUD Moldova, în calitate de implementator a proiectului „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova”. Aceste mijloace financiare, împreună cu alte surse de finanțare, menționate mai sus, urmează a fi utilizate pentru finanțarea prezentului Program pe parcursul anului 2024.

Estimare calculelor a fost realizată în scenariul diferențierii mărimii voucherelor în dependență de categoria de vulnerabilitate ((1) categoria extremă: 5000 lei – pentru echipament electrocasnic, electric sau electronic, 500 lei - lămpi LED, (2) categoria foarte ridicată: 4000 lei – pentru echipament electrocasnic, electric sau electronic, 400 lei - lămpi LED, (3) categoria ridicată 3000 lei – pentru echipament electrocasnic, electric sau electronic, 300 lei lămpi LED). Astfel în condițiile admiterii scenariului că cca. 60% din voucherele acordate vor fi valorificate, în cele ce urmează sunt prezentate economiile de energie cumulative, estimate ca rezultat al implementării Programului.

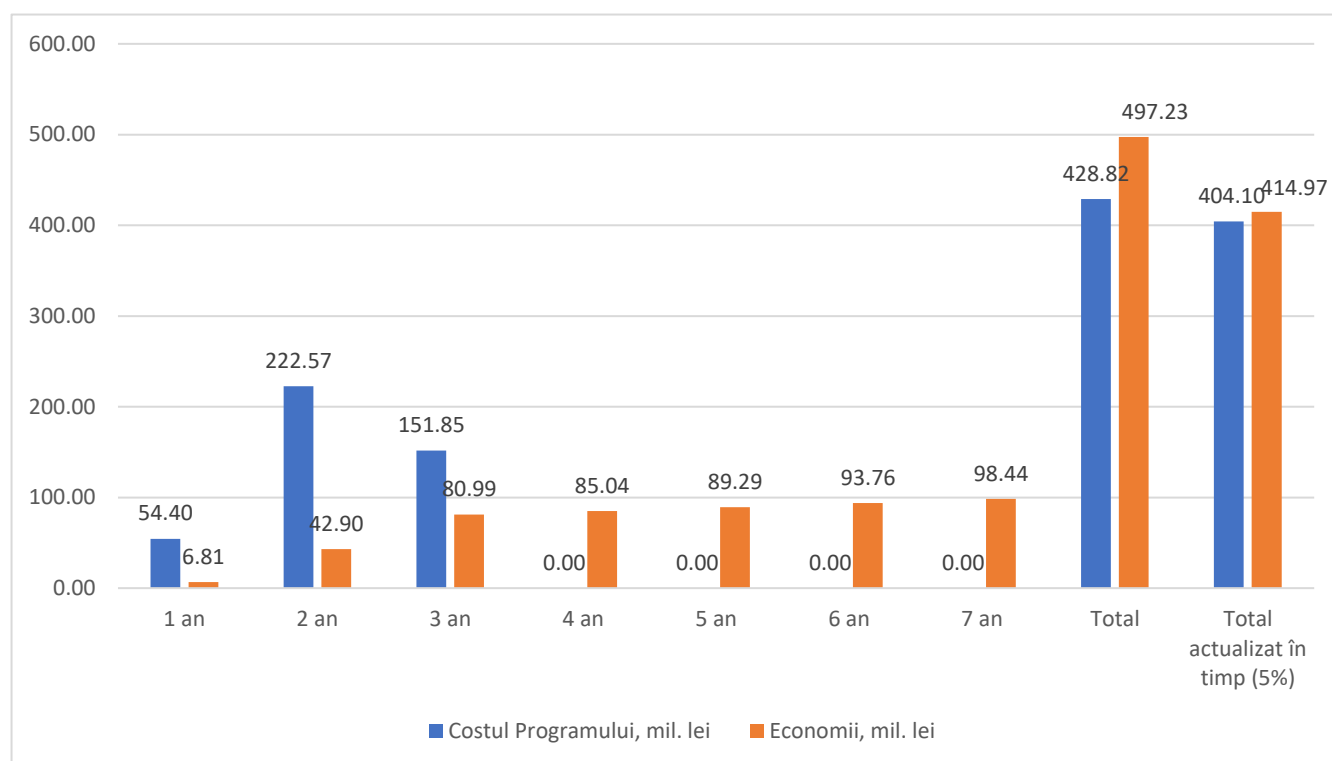

Figura 1. Analiza cost eficiență a Programului Vouchere pentru Electrocasnice

Merită de menționat faptul că la calcularea economiilor de energie electrică urmare implementării Programului Vouchere pentru Electrocasnice adițional la datele menționate supra au fost luate în considerare inclusiv următoarele informații:

1. Consumul anual de energie al unui electrocasnic în dependență de clasa energetică

(sursa: [EST_LABEL2020 Green Procurement guidelines WEB.pdf](http://EST_LABEL2020_Green_Procurement_guidelines_WEB.pdf) (energylabel.org.uk), aceeași sursă a fost utilizată în Ghidul de finanțare din 23 noiembrie 2020 a Programului național de înlocuire a echipamentelor electrice și electronice uzate cu unele mai performante din punct de vedere energetic al României. Calcul economiei de energie electrică s-a determinat ca diferența dintre clasa energetică G și media dintre clasele energetice A-C).

2. Prețul mediu al energie electrice – 2,5 lei/kWh, cu admiterea unei rate de creștere anuală cu cca. 5%;
3. Rata de actualizare, 5%.

Prin urmare, în tabelul de mai jos sunt prezentate rezultatele calculelor aferente implementării Programului.

Tabelul 1. Valoarea estimativă a Programului și economiile de energie

Perioada Date aferente implementării Programului	1 an	2 an	3 an	4 an	5 an	6 an	7 an	Total	Total actualizat în timp (i=5%)
Costul Programului, mil. lei	54.40	222.57	151.85	0.00	0.00	0.00	0.00	428.82	404.10
Economii, mil. kWh	2.72	16.34	29.38	29.38	29.38	29.38	29.38	165.99	
Economii, tep	0.23	1.41	2.53	2.53	2.53	2.53	2.53	14.27	
Economii medii anuale, tep	2.04								
Tarif estimat, lei/kWh (creștere anuală cu 5%)	2.50	2.63	2.76	2.89	3.04	3.19	3.35	3.52	
Economii, mil. lei	6.81	42.90	80.99	85.04	89.29	93.76	98.44	497.23	414.97

Astfel, perioada de recuperare a costurilor Programului este de aproximativ 7 ani.

La fel, în condițiile unei finanțări, pe parcursul a 3 ani, în mărime de cca. 428.82 mil. lei, pentru implementarea prezentului Program, pe parcursul perioadei de 7 ani se va obține o economie financiară de cca. 497.23 mil. lei, ceea ce demonstrează eficiența Programului.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.

De menționat că pentru implementarea prevederilor proiectului de Hotărâre de Guvern va fi necesară elaborarea și aprobarea de către CNED a Manualului Operațional al Programului de Vouchere pentru Electrocasnic.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul va fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și prevederile art. 32 din Legea nr.

100/2017 cu privire la actele normative.

Anunțul privind inițierea elaborării actului normativ a fost plasat pe pagina web: www.particip.gov.md.

Ulterior, proiectul va fi expediat părților interesate și plasat spre consultări pe aceeași pagină web.

Conform prevederilor art. 32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative proiectul urmează a fi definitivat în conformitate cu avizele părților interesate.

Ministrul Energiei

Victor PARLICOV